12/04/2020

“Ο κορωνοϊός πρόκληση για την επιστροφή στη δύναμη της προσευχής”

/ Επικαιρότητα

Πρόκληση για την επιστροφή στη δύναμη της προσευχής και στην εσωτερικότητα χαρακτηρίζει την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, λόγω του κορονοϊού, ο καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) Μιχαήλ Τρίτος.

Ο κ. Τρίτος αναφέρει πως: «η προσευχή είναι η μεγάλη δύναμη στην οποία μπορεί ο άνθρωπος να καταφύγει, ιδιαίτερα αυτές τις μέρες, διότι δεν έχουμε άλλη δυνατότητα πέραν της Θείας βοηθείας».

Εκτιμά ωστόσο, ότι το πρόβλημα του κορονοϊού έδειξε και κάτι άλλο, «την κρίση της ανθρώπινης αυτάρκειας, δηλαδή το πόσο αδύναμος μπορεί να είναι ο άνθρωπος μπροστά στο φυσικό κακό».

Εξηγεί, δε, ότι στις εποχές που ζούμε έχει δημιουργηθεί η εντύπωση ότι η μεγάλη εξέλιξη της τεχνολογίας και της επιστήμης θα μπορούσε να λύσει όλα τα προβλήματα της ζωής.

«Δεν μπορούμε να κινούμαστε μόνο οριζόντια, στη σχέση ανθρώπου προς συνάνθρωπο. Η σχέση μας αυτή πρέπει να συναντάται και με την κατακόρυφη διάσταση, ώστε να αντλούμε δύναμη μέσα από την επικοινωνία μας με τον Θεό, που είναι εφικτή μέσω της προσευχής», προσθέτει.

«Η προσευχή είναι ανάβασις νου προς Θεόν, είναι -όπως λέει ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος- μέγα όπλο, θησαυρός, ανελλιπής πλούτος, μηδέποτε δαπανόμενος και μυρίων αγαθών ρίζα. Η προσευχή και της εξουσίας εστίν ισχυροτέρα», **σημειώνει.**

Πάσχα με κορονοϊό

Με αφορμή την πορεία προς το Πάσχα και την Ανάσταση, εν μέσω των εξελίξεων με τον κορονοϊό, ο καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ κάνει λόγο για ευκαιρία επιστροφής στο εσωτερικό σύμπαν του ανθρώπου, ώστε οι πιστοί να ζητήσουν το έλεος και τη βοήθεια του παντοδύναμου Θεού.

Σχετικά, άλλωστε, με τον περιορισμό των μετακινήσεων κατά την εορταστική περίοδο του Πάσχα, αναφέρει: «πολλές φορές το Πάσχα, και όλες τις γιορτές της χριστιανοσύνης τις βιώνουμε με μια τυπικότητα, ένα ειδυλλιακό χρώμα. Τώρα έχουμε την δυνατότητα να βρεθούμε ενώπιος ενωπίω με τα μεγάλα γεγονότα του σταυρού και της Ανάστασης, να πάμε στο βαθύτερο μήνυμα της γιορτής του Πάσχα, το οποίο είναι ότι ο Χριστός, με την Ανάστασή του, νίκησε το θάνατο. Ο θάνατος πια υφίσταται ως βιολογικό γεγονός, αλλά δεν έχει οντολογική σημασία, γιατί νικήθηκε από τον λυτρωτή Αναστάντα Ιησού. Αυτό είναι το βασικό μήνυμα που πρέπει να φιλοσοφήσουμε και να θεολογήσουμε και να πούμε ότι μετά την Ανάσταση δεν έχουμε κανένα δικαίωμα να είμαστε θλιμμένοι, αφού νικήθηκε η φθορά και ο θάνατος».

Στο ίδιο μήκος κύματος, υπενθυμίζει ότι και η ίδια η κατανυκτική περίοδος από το Τριώδιο ως το Πάσχα δίνει στον σύγχρονο άνθρωπο έναυσμα ενδοστρέφειας, η οποία θεωρείται ευκαιρία στροφής από την εξωτερική δραστηριότητα σε ουσιαστικούς προβληματισμούς, γύρω από τη σχετικότητα της ζωής και την ανάγκη αγώνα για την κατάκτηση της αγιότητας.

«Η προσπάθεια κάθε ανθρώπου για την μέθεξη της αναστάσιμης εμπειρίας στην ατομική μας ύπαρξη, μπορεί να οδηγήσει στη διαπίστωση ότι πέρα από την απατηλότητα των φαινομένων και των πραγμάτων αυτού του κόσμου, υπάρχουν και άλλες εμπειρίες γονιμότερες και πιο ουσιαστικές, που δικαιώνουν την ανθρώπινη ύπαρξη και τη βοηθούν να πραγματώσει το μεγάλο σκοπό της ζωής, που είναι η θέωση», τονίζει.

Από το Τριώδιο ως το Πάσχα

Το χρονικό διάστημα της πορείας προς το Πάσχα ξεκινά με το κατανυκτικό Τριώδιο. Πρόκειται για την αγιότερη, πνευματικότερη και κατανυκτικότερη περίοδο του εκκλησιαστικού χρόνου, που ανταποκρίνεται, περισσότερο από κάθε άλλη, στις ανάγκες της πεπτωκυίας ανθρώπινης φύσης και βρίσκεται πιο κοντά στον χαρακτήρα και τη φύση της εκκλησίας. «Η περίοδος του Τριωδίου εκφράζει επί το αυστηρότερο τους σκοπούς της εκκλησίας και προβάλλει στους πιστούς το ασκητικό ιδεώδες της Ορθοδοξίας που είναι το κατ εξοχήν στοιχείο αυτοσυνειδησίας της ορθοδόξου ανατολής. Η περίοδος αυτή ονομάζεται τριώδιο από το ομώνυμο λειτουργικό βιβλίο, το οποίο, αντί να περιέχει κανόνες με 9 ωδές παρουσιάζει κανόνες μόνο με 3 ωδές», σημειώνει χαρακτηριστικά ο κ. Τρίτος.

Αναλυτικότερα, το Τριώδιο αρχίζει την Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου και τελειώνει με τον εσπερινό της Κυριακής του Πάσχα κατά το Μεγάλο Σάββατο. Διαιρείται στο προ της νηστείας τμήμα, που περιλαμβάνει τέσσερις Κυριακές και περικλείει τρεις εβδομάδες και στη μεγάλη Τεσσαρακοστή με τη Μεγάλη Εβδομάδα.

Μια πνευματική κλίμακα

Όλη αυτή η περίοδος μοιάζει με πνευματική κλίμακα, της οποίας αναβαθμοί είναι οι Κυριακές και οι γιορτές που όλες μαζί οδηγούν στη μέθεξη της χαράς της Αναστάσεως, στο σταυρώσιμο και αναστάσιμο Πάσχα.

Η πρώτη Κυριακή ονομάζεται Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου, από την ανάγνωση της σχετικής παραβολής. Οι Πατέρες της εκκλησίας όρισαν να διαβάζεται αυτή η παραβολή για να διδαχτούμε, με την αντιπαραβολή των δύο αντιθέτων τύπων της, πόσο τίμια είναι μπροστά στα μάτια του θεού η ταπείνωση και πόσο αποκρουστική είναι η περηφάνια. Όλος ο ασματικός πλούτος αυτής της Κυριακής οδηγεί στην πεποίθηση ότι μόνο η συντριβή της καρδιάς και η δια της ταπεινοφροσύνης αποφυγή του φαρισαϊκού εγωισμού ανοίγει τις πύλες της αληθινής μετάνοιας και του θείου ελέους.

Η δεύτερη Κυριακή ονομάζεται του Ασώτου από τη σχετική παραβολή. Με την περικοπή αυτή οι πατέρες τονίζουν αφενός την αγάπη του θεού για τον άνθρωπο, αφετέρου την ανακαινιστική δύναμη της μετάνοιας, η οποία, με την προσθενεργό και αναδρομική της ισχύ, αποτελεί μοναδική δύναμη καθάρσεως αισθημάτων, διανοίας και βουλήσεως.

Την τρίτη Κυριακή των Απόκρεω θυμόμαστε τη Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου. Με το σχετικό ευαγγελικό ανάγνωσμα και τα συγκλονιστικά τροπάρια της ημέρας η εκκλησία υπενθυμίζει στους Χριστιανούς πως ο Χριστός δεν είναι μόνο φιλάνθρωπος και οικτίρμων αλλά και δίκαιος κριτής που θα κρίνει τους πάντες κατά τα έργα αυτών.

Η Κυριακή της Τυροφάγου ονομάζεται και Κυριακή του απολεσθέντος παραδείσου, γιατί αναφέρεται στην έξωση των πρωτοπλάστων από τον παράδεισο, των οποίων τη γύμνωση, την εμπάθεια, τις λύπες και τα δάκρυα αποδεχόμαστε κληρονομικά. Ως στόχος διορθώσεως του κακού προτείνεται η νηστεία η οποία «εκτέμνει από καρδίας πάσαν κακίαν».

Η νηστεία της Μεγάλης Σαρακοστής

Η νηστεία της Μεγάλης Σαρακοστής είναι προετοιμασία για το Άγιο Πάσχα και αποβλέπει στο να βιώσουμε τα του Σωτήρος παθήματα και να φτάσουμε λαμπροφόροι στην Αγία Ανάσταση, τη καταλάμπουσα αφθαρσίαν του κόσμου.

Την πρώτη Κυριακή των νηστειών γιορτάζουμε το συγκεκριμένο γεγονός της αναστηλώσεως των ιερών εικόνων και, κατ΄ επέκταση, τον γενικότερο θρίαμβο της Ορθοδοξίας κατά των ποικιλώνυμων αιρέσεων. Τη δεύτερη Κυριακή των Νηστειών, η εκκλησία μας τιμά τη μνήμη του Αγίου Γρηγορίου Αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης του Παλαμά. Η τρίτη Κυριακή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής ονομάζεται της Σταυροπροσκυνήσεως ενώ η εκκλησία μας υψώνει τον τίμιο σταυρό για να αντλήσουν οι πιστοί δύναμη. Την τέταρτη Κυριακή των Νηστειών η εκκλησία μας τιμά τη μνήμη του Αγίου Ιωάννου, συγγραφέα της Κλίμακας του Παραδείσου, που προβάλλεται ως φωτεινό παράδειγμα νηστείας, προσευχής και ασκήσεως. Η πέμπτη Κυριακή των νηστειών είναι αφιερωμένη στην οσία Μαρία την Αιγυπτία που προβάλλεται ως ζωντανό πρότυπο μετάνοιας και αγιασμού.

«Ύστερα από όλη αυτή τη διαδρομή, φτάνουμε στην Κυριακή των Βαΐων και μετά τη χαρμολύπη της Μεγάλης Εβδομάδος οδηγούμαστε στη φωτοχυσία της Αναστάσεως του Χριστού που είναι η πρόγευση της μελλούσης ζωής και βασιλείας», τονίζει χαρακτηριστικά ο κ. Τρίτος.

Πηγή: ΑΠΕ – ΜΠΕ – Π. Γιούλτση